

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА
ИЛИМ МИНИСТРЛИГИ**

**М.М.АДЫШЕВ АТЫНДАГЫ ОШ ТЕХНОЛОГИЯЛЫК
УНИВЕРСИТЕТИ**

***Ош технологиялык
университетинин онлайн
билим берүү боюнча
жобосу***

ОШ-2025

Ош технологиялык университетинин онлайн билим берүү боюнча жобосу
– Ош, 2025-ж., 20 б.

Түзүүчүлөр: Турсунбаев Ж.Ж., Сатыбалдыев А.Б.

Окумуштуулар кеңешинин 2025-жылдын 28-апрелиндеги № 7 жыйынынын
протоколунун негизинде бекитилген.

мазмуну

1. Жалпы жоболор.....	4
2. Онлайн билим берүүнүн максаты жана милдеттери	5
3. Онлайн берүү инфраструктурасы жана мазмуну боюнча талаптар	6
4. Онлайн окуу процессин уюштуруу тартиби	8
5. Студенттерди колдоо жана кызмат көрсөтүүлөр.....	10
6. Билим берүүнүн сапатын камсыздоо жана академиялык адилеттүүлүк.....	13
7. Лицензиялоо жана аккредитациялоо.....	15
8. Каржылоо жана материалдык-техникалык база	17
9. Эл аралык кызматташтык	19
10. Корутунду	20

КАБЫЛ АЛЫНДЫ
ОшТУнун Окумуштуулар
кенешинин 2025-жылдын
28-сентябрында
№ 7 протоколу менен

Ош технологиялык университетинин онлайн билим берүү боюнча жобосу

Бул жобо Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2025-жылдын 17-февралындагы № 77 токтомунун негизинде иштелип чыгып, кесиптик билим берүүнүн онлайн билим берүү уюму жөнүндө типтүү жобонун жоболоруна ылайыкташтырылды.

I. Жалпы жоболор

1.1. Жобонун максаты жана чөйрөсү: Ушул жобо Ош технологиялык университетинде (мындан ары – Университет) онлайн окутуу методун колдонуу аркылуу билим берүү процессин уюштуруунун тартибин жана шарттарын аныктайт. Университет жогорку кесиптик билим берүү программаларын (бакалавриат, магистратура, PhD) жана орто кесиптик билим берүү программаларын (колледж деңгээли) жүзөгө ашырат. Университет техникалык, технологиялык, экономикалык, экологиялык жана маалыматтык технологиялар (IT) багыттарында адистерди даярдайт жана ушул багыттар боюнча онлайн окутуу жүргүзүүгө укуктуу.

1.2. Онлайн окутуу методу аныктамасы: Онлайн окутуу методу – маалыматтык-коммуникациялык технологияларды колдонуу менен билим берүү кызматтарын аралыктан (дистанттык түрдө) көрсөтүү ыкмасы. Онлайн окутууда сабактар салттуу аудитордук формада эмес, атайын санариптик платформалар аркылуу жүргүзүлөт.

1.3. Терминдердин аныктамалары: Ушул жободо колдонулган айрым түшүнүктөр төмөнкүдөй мааниге ээ:

○ Окутуунун асинхрондук форматы – билим берүү процессинин катышуучулары белгилүү бир убакытка жана жерге көз каранды болбостон, маалыматтык системалар жана байланышын камсыздоочу каражаттар аркылуу өз ара аракеттене алган онлайн окутуу формасы (кайсы бир учурда бир эле мезгилде эмес окуй алышат).

○ Окутуунун синхрондуу форматы – билим берүү процессинин бардык катышуучулары реалдуу убакыт режиминде (бир эле учурда) байланыш түзүп окуй турган онлайн окутуу формасы; мында окутуучу менен студенттер бир убакта видеоконференция же башка түз байланыш аркылуу сабак өткөрүшөт.

○ Массалык ачык онлайн курс (MAOK) – электрондук окутуу технологияларын колдонуу менен Интернет аркылуу ачык жеткиликтүү жана катышуучулардын көп санынын интерактивдүү катышуусу менен өткөрүлгөн окуу курсу.

○Онлайн курс – Интернет аркылуу, анын ичинде университетте алдын-ала жаздырылган видео лекцияларды, санариптик материалдарды колдонуу менен билим, көндүмдөр жана компетенцияларды алууга шарт түзгөн окуу программасы.

○Билим берүү порталы – билим берүү процессинин катышуучуларына интернет тармагы аркылуу окуу материалдарына, санариптик билим берүү ресурстарына жана тиешелүү кызмат көрсөтүүлөргө жетүү мүмкүндүгүн камсыз кылган маалыматтык система. Университеттин мисалында билим берүү порталы катары «*Univer Plus*» платформасы колдонулат.

○Санариптик билим берүү ресурстары (контент) – окуу процессинде колдонуу үчүн цифралык түрдө берилип, ар кандай булактардан алынган, билим алууга жана белгилүү дидактикалык же методикалык максаттарга жетүүгө багытталган материалдар жыйындысы (тексттер, презентациялар, аудио-видео материалдар, сүрөттөр ж.б.).

○Билим алуунун санариптик изи – окуу процессинин бардык катышуучуларынын билим берүү иш-аракеттеринин натыйжалары жөнүндө окуу башкаруу тутумунда (порталда) жазылып, топтолгон верификацияланган (ырасталган) маалыматтары.

1.4.Нормативдик негиз: Университетте онлайн окутуу процесси Кыргыз Республикасынын «Билим берүү жөнүндө» мыйзамына, Кыргыз Республикасынын башка тийиштүү ченемдик укуктук актыларына, Министрлер Кабинетинин № 77 токтому менен бекитилген типтүү жобонун талаптарына жана ушул ички жобого ылайык уюштурулат. Онлайн билим берүү кызматынын сапатын камсыздоо максатында ушул жобо менен белгиленген кошумча талаптар бардык онлайн жүргүзүлгөн билим берүү программаларына жайылтылат.

1.5.Университеттин укуктук статусу: Университет мыйзамда белгиленген тартипте лицензия алып, уставына онлайн окутуу ыкмасы менен билим берүү жүргүзөрүн чагылдырып көрсөтөт. Университеттин уставы жана башка ички актылары студенттерди онлайн окутуу шарттары, алардын укуктары жана милдеттери жөнүндө жоболорду камтыйт. Университетте онлайн форматтагы билим берүүнү ишке ашыруучу структуралык бөлүмдөр түзүлүшү мүмкүн.

II. Онлайн билим берүүнүн максаты жана милдеттери

2.1.Башкы максат: Университеттин онлайн билим берүү кызматынын негизги максаты болуп бакалавриат, магистратура, PhD программаларынын жана колледж деңгээлиндеги орто кесиптик программалардын алкагында кесиптик билим берүүнү аралыктан, заманбап маалыматтык технологияларды колдонуу аркылуу жеткиликтүү кылуу эсептелет. Мында географиялык алыстык же башка тоскоолдуктарга карабастан, өлкө ичиндеги жана чет жактагы каалоочуларга техникалык жана инженердик багыттардагы сапаттуу билимди онлайн алуу мүмкүнчүлүгү берилет.

2.2.Негизги милдеттери: Университеттин онлайн билим берүү жаатындагы милдеттери төмөнкүлөрдү камтыйт:

•Жеткиликтүү билим берүү чөйрөсүн түзүү: Студенттердин турган жерине көз карандысыз түрдө билим берүү программаларын өздөштүрүүсүнө шарт түзгөн онлайн билим берүү чөйрөсүн калыптандыруу. Бул үчүн зарыл санариптик инфраструктураны жана окуу мазмунун даярдоо.

•Заманбап технологияларды колдонуу: Окуу программаларын онлайн режимде натыйжалуу өздөштүрүү үчүн заманбап санариптик билим берүү технологияларын кеңири колдонууга шарттарды камсыз кылуу. Массанын катышуусундагы веб-платформалар, видеоконференциялар, виртуалдык лабораториялар сыяктуу жаңы технологияларды окутууга интеграциялоо.

•Сапаттуу жана үзгүлтүксүз билим берүү: Үзгүлтүксүз кесиптик билим алууну камсыз кылуу, билим берүүнүн сапатын салттуу окуудан кем эмес деңгээлде кармоо. Онлайн программалардын мазмунун мамлекеттик билим берүү стандарттарынын талаптарына шайкеш алып баруу жана билимдин сапатын туруктуу көзөмөлдөө.

•Квалификациялуу кадрлар менен камсыздоо: Онлайн окутууну жүзөгө ашырууда катышкан профессордук-окутуучулук курамды, илимий, окуу-жардамчы жана административдик кызматкерлерди керектүү санариптик компетенциялар менен камсыз кылуу жана алардын квалификациясын колдонулган технологияларга ылайык жогорулатуу. Окутуучулар үчүн онлайн педагогикасы боюнча үзгүлтүксүз методикалык колдоо көрсөтүү.

•Инновацияларды кыргыздуу: Билим берүү процессине инновациялык окутуу механизмдерин жана методдорун киргизүү, билим берүүнү өркүндөтүү боюнча жаңы чараларды ишке ашыруу. Онлайн курстарды жана санариптик контентти үзгүлтүксүз жаңылап туруу, алдыңкы эл аралык тажрыйбаларды колдонуу.

•Илимий изилдөөлөргө тартуу: Онлайн билим берүү программаларында окуган студенттерди университеттин илимий-изилдөө ишмердүүлүгүнө жана социалдык-маданий жашоосуна активдүү тартуу. Онлайн форматта да студенттердин илимий долбоорлорго катышуусуна мүмкүндүк берүүчү шарттарды түзүү.

III. Онлайн билим берүү инфраструктурасы жана мазмуну боюнча талаптар

3.1.Билим берүү порталы жана платформалар: Университеттин онлайн окутуу иши негизинен университеттин расмий билим берүү порталы аркылуу жүзөгө ашырылат. Учурда университетте «Univer Plus» аттуу билим берүү веб-порталы колдонулуп, анда окуу курстары боюнча бардык маалыматтар жана материалдар жайгаштырылат. Порталга кошумча түрдө зарыл учурда башка санариптик платформаларды жана каражаттарды пайдаланууга уруксат берилет (мисалы, синхрондуу сабактар үчүн видеоконференциялык платформалар, массалык ачык онлайн курстар үчүн атайын аянтчалар ж.б.). Онлайн билим берүүдө колдонулуучу бардык платформалардын жана мобилдик тиркемелердин туруктуу жана үзгүлтүксүз иштеши камсыздалууга тийиш.

3.2.Санариптик инфраструктура жана программалык камсыздоо: Университет онлайн окутууну жүргүзүү үчүн зарыл болгон сервердик жана тармактык жабдууларга, ошондой эле тиешелүү программалык камсыздоого ээ болууга тийиш. Окуу материалдарын даярдап жайгаштырууга арналган лицензияланган программалар жана мультимедиялык контент түзүү куралдары колдонулат. Онлайн курстарды жана электрондук ресурстарды өндүрүүгө мүмкүндүк берүүчү атайын программалык-аппараттык комплекстердин (мисалы,

видео лекцияларды жаздыруу студиясы, электрондук китепкана тутуму) иштеши жолго коюлат.

3.3.Маалыматтык коопсуздук жана жеке маалыматтарды коргоо: Онлайн билим берүүдө колдонулган бардык санариптик инфраструктуранын жана платформалардын маалыматтык коопсуздугу жогорку деңгээлде камсыздалууга тийиш. Университет киберкоопсуздук чараларын көрүү, берилип жаткан маалыматтардын бүтүндүгүн жана купуялуулугун коргоо боюнча жоопкерчиликти. Жеке маалыматтарды коргоо: студенттердин жана кызматкерлердин жеке маалыматтарын топтоо, сактоо жана пайдалануу Кыргыз Республикасынын жеке маалыматтарды коргоо мыйзамдарынын талаптарына ылайык жүзөгө ашырылат. Билим берүү процессинин катышуучуларынын жеке маалыматтарынын купуялуулугун сактоо үчүн университет толук жоопкерчиликти өзүнө алат. Студенттердин жеке маалыматтары жана окуу жазуулары Кыргыз Республикасынын аймагында жайгашкан, ички (улуттук) провайдерлердин серверлеринде же университеттин өзүнүн серверлеринде сакталат.

3.4.Окуу контентинин талаптары: Онлайн форматта берилүүчү бардык окуу материалдары жана санариптик контент белгиленген сапат талаптарына ылайык даярдалат. Атап айтканда, санариптик контенттин сапаты төмөнкү критерийлерге жооп берүүгө тийиш: мазмунунун толуктугу (окуунун бардык темаларын камтуусу), ар түрдүүлүгү (текст, сүрөт, аудио, видео сыяктуу түрдүү форматтагы материалдардын болушу), педагогикалык дизайндын талаптарына шайкештиги (материалды түшүнүктүү жана үйрөнүүгө ыңгайлуу формада берүү, интерактивдүүлүк элементтери менен коштоо) жана мультимедиялуулугу (көрүнүктүү визуалдык жана аудио элементтердин колдоно билиши). Университеттин билим берүү порталында ар бир предмет боюнча толук электрондук окуу-усулдук комплекс жайгаштырылат: лекциялык материалдар, презентациялар, практикалык жана лабораториялык тапшырмалар, билим текшерүү үчүн тесттер жана көзөмөл иштер, окуу планы (силлабус), баалоо саясаты, кошумча адабияттар жана гипершилтемелер, мультимедиялык көрсөтмөлөр жана керек болсо виртуалдык лабораториялардын шилтемелери камтылат.

3.5.Асинхрондук жана синхрондук форматтардын айкалышы: Университеттин онлайн билим берүү программалары окутуунун асинхрондук жана синхрондук формаларын айкалыштырып колдонууга негизделет. Ар бир окуу дисциплинасы боюнча жалпы сааттык көлөмдүн белгилүү бир бөлүгү синхрондук (онлайн режимде окутуучу менен бир убакта өткөрүлүүчү) сабактарга берилет. Синхрондук сабактардын минималдуу көлөмү: ар бир предметтин жалпы көлөмүнүн 20%нан кем болбошу шарт. Башкача айтканда, ар бир окуу дисциплинасында жалпы байланыш сааттарынын жок дегенде бештен бир бөлүгү окутуучу менен реалдуу убакыттагы онлайн сабактар түрүндө өтүшү керек. *(Эскертүү: эгерде айрым курстар массалык ачык онлайн курстардын (МАОК) форматында сунушталып, негизинен өз алдынча асинхрондук өздөштүрүү каралса, мындай курстар үчүн синхрондук сабактын пайыздык катышы белгиленген чектен төмөн болушу мүмкүн.)* Мындай айкалыштыруу студенттерге бир тараптан убакыт жана сабак өтүлө жай боюнча ийкемдүүлүктү берет, экинчи

тараптан окутуучулар менен түз байланышты камсыз кылуу аркылуу кайтарым байланыш жана түшүндүрмөлөрдү алууга мүмкүндүк түзөт.

3.6.Электрондук кызматтар жана өз ара аракеттенүү: Университеттин билим берүү порталы студенттер үчүн жеке кабинет механизмин камсыз кылат. Ар бир студент менен окутуучуга жеке логин/пароль аркылуу аккаунт берилет. Портал аркылуу студенттер окуу расписаниесин электрондук түрдө көрө алышат, предметтерге онлайн каттоодон өтүшөт, өзүнүн академиялык жетишкендиктерин (бааларын, кредиттерин) көзөмөлдөй алышат. Порталда профессордук-окутуучулук курамы жана университеттин башкаруу түзүмү тууралуу маалымат ачык берилет. Окутуучулар жана студенттер үчүн корпоративдик байланыш каналдары (форумдар, чаттар, электрондук почта же билдирүү жөнөтүү системасы) интеграцияланган. Студенттер окутуучуларга суроо берүү, консультация алуу үчүн ушул каналдарды пайдалана алышат. Мындан сырткары, окуу материалдарына байланыштуу пикир калтыруу же баалоо механизмдери да каралышы мүмкүн. Электрондук китепкана жана ресурстар: Порталдын алкагында университеттин электрондук китепканасына жана башка маалымат булактарына шилтемелер берилет, зарыл окуу китептери жана колдонмолор санарип форматта жеткиликтүү болот.

IV. Онлайн окуу процессин уюштуруу тартиби

4.1.Студенттерди кабыл алуу: Онлайн билим берүү программаларына абитуриенттерди кабыл алуу жалпы негиздеги кабыл алуу эрежелерине ылайык жүргүзүлөт. Университетке тапшырган абитуриенттер Кыргыз Республикасынын билим берүү жаатындагы ченемдик актыларына ылайык кабыл алуу сынактарынан же тандап алуу этаптарынан өтүшөт. Онлайн программаларга тапшыруучуларга коюлуучу академиялык талаптар салттуу (күндүзгү) окуу программаларындагы талаптары менен бирдей. Ошондой эле, онлайн форматтын өзгөчөлүгүнө жараша, университет абитуриенттерди кабыл алуудан мурун аларды онлайн окуу шарттары жана керектелүүчү техникалык жабдуулар тууралуу маалымдайт. Келишим түзүү: Университеттин онлайн программасына кабыл алынган ар бир билим алуучу менен университеттин ортосунда расмий билим берүү келишими түзүлөт. Ал келишимде тараптардын укуктары жана милдеттери менен катар төмөнкү шарттар көрсөтүлөт:

- Студенттин онлайн окууга катышуусу үчүн зарыл болгон техникалык жабдыктарга (компьютер, интернет байланышы ж.б.) коюлган минималдуу талаптар.

- Студенттин жеке маалыматтарын иштеп чыгууга өзүнүн макулдугун берээри жана маалыматтарды коргоо шарттары.

- Университет колдонгон онлайн платформа жана билим берүү порталынын пайдалануу эрежелери жана келишим шарттары менен студенттин макул экендиги.

- Академиялык адилеттүүлүктү сактоо жана ички тартип эрежелерин аткаруу боюнча студенттин милдеттенмеси.

4.2.Окуу программаларын ишке ашыруу: Университет онлайн окутуу ыкмасы менен билим берүү программаларын тиешелүү мамлекеттик билим берүү стандарттарына жүз пайыз шайкеш келтирип ишке ашырат. Ар бир онлайн программа мазмуну жана чыгыш жыйынтыктары жагынан салттуу (офлайн) программага теңме-тең болуп, студенттерге бирдей компетенцияларды берет. Окуу

планы, предметтердин тизмеси жана алардын көлөмү Билим берүү жана илим министрлиги бекиткен стандарттардын негизинде түзүлөт. Чектөө жана уруксаттар: Эгерде кайсы бир адистик боюнча Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн же билим берүү органдарынын чечими менен онлайн окутуу методы аркылуу билим берүүгө тыюу салынса, университет мындай программаларды толугу менен онлайн режимде окутпайт же аралаш форматта гана жүргүзөт. Университетте негизинен техникалык, технологиялык жана ИТ ж.б. багыттардагы программалар онлайн окутууга ылайыктуу болгондуктан, алардын онлайн форматта окутулушуна мыйзам тарабынан жол берилет. Окуу, өндүрүштүк жана квалификация алдындагы практикалар талап кылган кээ бир адистиктер боюнча практикалык бөлүктөрүн салттуу өндүрүш базаларында өтүү шарттары каралышы мүмкүн.

4.3.Сабактарды өткөрүү форматы: Онлайн сабактар белгиленген окуу расписаниесине ылайык, санариптик платформада өткөрүлөт. Теориялык лекциялар негизинен асинхрондук формада (алдын ала даярдалган видео лекциялар же тексттик материалдар аркылуу) жүргүзүлүп, студенттер аларды өздөрүнө ыңгайлуу убакта өздөштүрүшөт. Практикалык жана семинар сабактары мүмкүн болушунча синхрондук режимде видеоконференция аркылуу уюштурулат – мында студенттер окутуучу менен түз байланышта болуп, суроо-жооп форматында талкуулар жүрөт. Лабораториялык иштер үчүн атайын виртуалдык лабораториялык программалар колдонулушу мүмкүн же болбосо аралаш форматта кыска мөөнөттүү очный практика уюштурулушу мүмкүн (керек болгон учурларда). Катышуу: Ар бир синхрондук сабакка студенттердин катышуусу порталда белгиленип, журналга жазылат; асинхрондук материалдарды өздөштүрүү да LMS аркылуу көзөмөлдөнөт (маселен, видео лекцияларды көргөнү, тапшырмаларды аткарганы тууралуу белгилер санариптик из катары жазылат). Эгерде студент кандайдыр бир себептер менен онлайн лекцияга түз катыша албаса, платформадан сабактын жазуусун кийин көрүп чыга алат.

4.4.Тапшырмалар жана баалоо: Бардык аралыктагы көзөмөл иштери (үй тапшырмалар, тесттер, ж.б.) университеттин билим берүү порталы аркылуу берилет жана кабыл алынат. Студенттер өздөрүнүн жеке кабинети аркылуу тапшырмаларды белгиленген мөөнөтүндө жүктөп берип, кайра ошол эле жайдан окутуучунун баасын жана пикирлерин көрө алышат. Аралык көзөмөл (рубеждик контроль) жана учурдагы үлгүрүмдү текшерүү түрлөрү университет тарабынан аныкталат жана дисциплинанын силлабусунда көрсөтүлөт. Онлайн режимде өткөрүлгөн тесттер жана аралык экзамендер үчүн атайын прокторинг (көзөмөлдөө) технологиясы колдонулат. Онлайн прокторинг: Студенттин аралык же акыркы сынакты өз алдынча, алдабай тапшыруусун камсыз кылуу үчүн веб-камера аркылуу көз салуу, экранды жаздыруу жана өздүгүн аутентификациялоо сыяктуу прокторинг ыкмалары милдеттүү түрдө пайдаланылат. Прокторинг системасы аркылуу студенттердин академиялык чынчылдыгы көзөмөлдөнөт. Эгерде студенттин туура эмес аракеттери (чыгарыш берүү, көчүрүү) аныкталса, университеттин экзамендик комиссиясы же тиешелүү органдары тарабынан чара көрүлөт.

4.5.Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация: Билим берүү программасын толугу менен жана ийгиликтүү аяктаган (бардык предметтер боюнча бааларды

алган, мамлекеттик стандарттын талаптарын аткарган) студенттер бүтүрүүчү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияга катышууга уруксат алышат. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация (мамлекеттик экзамендер, бүтүрүүчүлүк квалификациялык эмгекти коргоо ж.б.) университеттин мамлекеттик аттестациялык комиссиясы тарабынан өткөрүлөт. Ал күндүзгү (салттуу жүзмө-жүз) формада же зарыл учурда онлайн режимде уюштурулушу мүмкүн. Онлайн режимде мамлекеттик аттестация өткөрүлгөн учурда анын акыйкаттыгын камсыз кылуу үчүн прокторинг системасы жана кошумча идентификациялоо механизмдери колдонулат. Аттестациянын жыйынтыгы боюнча студенттерге тиешелүү квалификация ыйгарылат. Дипломдор: Онлайн программада окуп бүткөн бүтүрүүчүлөр жалпы негиздеги (мамлекеттик үлгүдөгү) дипломго жана квалификацияга ээ болушат. Онлайн окугандыгы дипломдо өзүнчө белгиленбейт, анткени программа мамлекеттик стандартка дал келген шартта жана аккредитациядан өткөн соң берилген документ салттуу окуу бүтүрүүчүсүнүн дипломунан айырмаланбайт.

4.6.Катышуучулардын укуктары жана милдеттери: Онлайн билим берүү процессинин негизги катышуучулары – студенттер (билим алуучулар), профессордук-окутуучулар курамы, окуу-жардамчы жана техникалык кызматкерлер, ошондой эле университеттин башкаруу органдары. Студенттердин жана окутуучулардын онлайн окуу маалындагы укуктары жана милдеттери университеттин уставы, ички тартип эрежелери жана Кыргыз Республикасынын билим берүү тармагындагы мыйзамдары менен аныкталат. Студенттер окуу дисциплинасын тандай алууга, сапаттуу билим алууга, окуу шарттары боюнча маалымат алууга укуктуу. Ошондой эле алар билим алууда академиялык чынчылдык принциптерин сактоого, берилген тапшырмаларды өз алдынча аткарууга жана университеттин жоболорун сактоого милдеттүү. Окутуучулар окуу программаларын толук көлөмдө аткарууга, студенттерге өз убагында маалымат берүү жана сабак өтүү милдетин аткарат, ошондой эле студенттердин суроолоруна онлайн форматта жооп берүү, кайтарып байланыш түзүү алардын милдеттерине кирет. Тааныштыруу: Университетке жаңы кабыл алынган бардык студенттер жана окутуучулар онлайн билим берүү процессин жөнгө салуучу ушул жобо, университеттин уставы жана тиешелүү ички документтер менен тааныштырылат.

V. Студенттерди колдоо жана кызмат көрсөтүүлөр

5.1.Консультациялык (кеңеш берүүчү) колдоо: Университетке кабыл алынган күндөн тартып бүтүрүүчү болгонго чейин ар бир студентке окуу мөөнөтү ичинде тиешелүү консультациялык колдоо көрсөтүлөт. Бул үчүн университет төмөнкүлөрдү камсыздайт:

- Квалификациялуу кадрлар: Онлайн окутуу процессине тартылган бардык административдик-башкаруучу кызматкерлер, окутуучулар жана окуу-жардамчы персонал онлайн билим берүүнүн өзгөчөлүктөрүнө жараша керектүү компетенцияларга ээ болушат. Университет мындай кызматкерлердин санариптик педагогика жана технологиялар боюнча билимин өркүндөтүп турууга аракеттенет. Ар бир кафедрада же бөлүмдө онлайн программалар боюнча жооптуу адистер (методисттер, координаторлор) дайындалышы мүмкүн, алар студенттерге кеңеш берүү жана процессти көзөмөлдөө иштерин алып барышат.

- Байланыш каналдарынын жеткиликтүүлүгү: Студенттер үчүн университеттин окутуучулары жана адистери менен тез байланышуу мүмкүндүгүн камсыз кылган корпоративдик байланыш каналдары түзүлөт. Мисалы, билим берүү порталында же башка платформаларда студенттер суроо берип, кеңеш ала турган форумдар жана чаттар активдүү болот. Ошондой эле кураторлук институту иштей алат: ар бир топко дайындалган куратор-окутуучу студенттерге жалпы маселелер боюнча консультация берип турат. Университеттин окуу бөлүмү же дирекциясы ошондой эле телефон, электрондук почта, мессенджерлер аркылуу да студенттердин суроолоруна жооп беришет.

- Нускама жана маалымат материалдары: Онлайн окууну уюштуруу боюнча методикалык жана нускама материалдар иштелип чыгат. Университеттин расмий сайтында жана билим берүү порталында студенттер үчүн атайын бөлүмдө «Онлайн окуу боюнча көрсөтмөлөр» жарыяланат. Анда платформаны колдонуу жолу, система аркылуу кантип тапшырма жөнөтүү, видеосабакка кантип кошулуу сыяктуу кеңири түшүндүрмөлөр, ошондой эле ийгиликтүү онлайн окуунун кеңештери берилет. Окууга жаңы кабыл алынган студенттер үчүн *орношуу жумалыгы* (ориентация) алкагында онлайн форматта атайын вебинарлар же жолугушуулар уюштурулуп, порталдын мүмкүнчүлүктөрү жана колдонуу эрежелери практика жүзүндө көрсөтүлөт. Мунун бардыгы студенттерди жаңы форматка тез арада көндүрүүгө жардам берет.

- Адаптациялык иштер: Онлайн программаларга жаңы кошулган студенттерди окутуу чөйрөсүнө ыңгайлаштырууда университет тиешелүү адаптациялык иштерди жүргүзөт. Мисалы, сынамак (демо) түрүндөгү онлайн курс же модуль аркылуу студенттерди электрондук платформада иштөөгө көндүрүү, сынамак чакан тапшырмалар менен көнүгүү, курсташтар арасында тааныштыруу үчүн виртуалдык таанышууларды уюштуруу сыяктуу аракеттер көрүлөт.

5.2.Техникалык колдоо: Онлайн окуу процессинде техникалык маселелер жаралганда же жалпы техникалык суроолор боюнча жардам берүү үчүн университеттин маалыматтык технологиялар боюнча адистери жооп берет. Техникалык колдоо төмөнкүдөй камсыздалат:

- Инфраструктуранын иштеши: Онлайн окутууга тартылган серверлердин, тармактык жабдуулардын, веб-порталдын жана башка санариптик платформалардын күнү-түнү (24/7) туруктуу иштөөсү көзөмөлдөнөт. Университеттин **санариптик инновациялар бөлүмү** үзгүлтүксүз техникалык кызмат көрсөтүүнү аткарат жана мүмкүн болгон мүчүлүштүктөрдү алдын алуу үчүн профилактикалык иштерди пландаштырат. Студенттер жана окутуучулар үчүн техникалык колдоо кызматы уюштурулуп, белгиленген байланыш каналдары аркылуу (телефон, онлайн чат, электрондук почта) кайрылууларына жооп берет.

- Лицензияланган программалар: Университет онлайн курстарды жана электрондук материалдарды түзүү, жайгаштыруу үчүн зарыл болгон лицензиялуу программалык камсыздоолорду колдонот. Мисалы, видеомонтаждоо үчүн, графикалык материалдарды даярдоо үчүн, плагиаттык текшерүү үчүн атайын программалар сатылып алынган жана колдонулат. Бул программанын үзгүлтүксүз иштеши камсыз кылынат жана мыйзамсыз (лицензиясыз) программалык жабдууларды колдонбоо принциби кармалат.

- **Маалыматтык коопсуздук:** (Бул пунктту мурда 10-пунктта карагандыктан, кыскача эске салуу) Техникалык колдоонун бир бөлүгү катары, бардык маалыматтардын резервдик көчүрмөлөрү үзгүлтүксүз жасалып, сакталат. Порталга же маалымат базаларга уруксатсыз кирүүлөрдөн коргоо, антивирус жана өткөргүч системалары орнотулган. Студенттердин жеке аккаунттарынын коопсуздугун сактоо үчүн эки факторлуу аутентификация жана сыр сөздөрдүн узактыгы боюнча талаптар сыяктуу чаралар киргизилген. Техникалык кызматкерлер киберкоопсуздук боюнча ички саясатына ылайык аракеттенет.

5.3.Окуу-методикалык колдоо: Онлайн программалардын академиялык мазмунун жана окутуу методологиясын жакшыртуу максатында университет төмөнкүлөргө өзгөчө көңүл бурат:

- **Санариптик технологияларды пайдалануу:** Окутуучулар заманбап санариптик билим берүү технологияларын кеңири колдонуусу үчүн шарт түзүлөт. Атап айтканда, интерактивдүү презентациялар, онлайн тест түзүү куралдары, виртуалдык лабораториялар, билим берүүдөгү атайын программалык тиркемелер (мисалы, инженердик графика үчүн CAD тутумдары, программалоо үчүн онлайн IDE ж.б.) окутуучуларга жеткиликтүү болот. Окутуучулар жаңы технологияларды колдонуу боюнча үйрөтүүлөрдөн (тренингдерден) өтүшөт.

- **Методикалык материалдарды иштеп чыгуу:** Университет онлайн окуу процессин уюштуруу боюнча ички методикалык колдонмолорду жана стандарттарды иштеп чыгат. Мисалы, «Онлайн курс даярдоо боюнча нускама», «Видеолекцияларды жаздыруу усулдары», «Онлайн сабак учурунда студенттердин активдүүлүгүн жогорулатуу ыкмалары» деген сыяктуу документтер жана көрсөтмөлөр даярдалып, окутуучуларга таратылат. Бул материалдар онлайн окутуунун бирдей сапатта жүргүзүлүшүнө жана эң мыкты практикалардын колдонулушуна шарт түзөт.

- **Санариптик ресурстарды түзүү жана жайгаштыруу:** Ар бир кафедра же окутуучулар тобу өздөрүнүн предметтери боюнча электрондук окуу-методикалык комплекстерди иштеп чыгат жана аларды билим берүү порталына жайгаштырат. Ал комплекстердин курамында силлабус, лекциялардын тексттери, тапшырмалар жыйнагы, мультимедиялык материалдар, сунушталган адабияттар жана веб-булактар камтылыпшы керек. Университеттин методикалык кеңеши бул санариптик ресурстарды сапат жактан текшерип, бир стилде жана талапка ылайык экенин көзөмөлдөйт. Ошондой эле зарыл болгон учурда башка белгилүү ачык санариптик билим берүү ресурстары кошумча ресурс катары пайдаланылышы мүмкүн.

5.4.Студенттер үчүн колдоо кызматтары: Онлайн окуу режиминде студенттерге академиялык жана психологиялык колдоо да маанилүү. Университеттин тиешелүү түзүмдөрү (дирекция, кафедралар, психолог кызматтары) онлайн студенттерге төмөнкү жардамдарды сунуштай алат:

- **Академиялык консультациялар:** Ар бир предмет боюнча окутуучулар белгиленген убакта онлайн кабыл алуу (виртуалдык офис-сааттар) өткөрүп, студенттердин предмет боюнча пайда болгон суроолоруна жооп беришет, кошумча түшүндүрмөлөрдү беришет.

- **Психологиялык жана мотивациялык колдоо:** Онлайн форматта өз алдынча окуу белгилүү бир деңгээлде өзүн-өзү тарбиялоону талап кылат, кээде студенттер мотивациясын жоготуп коюшу мүмкүн. Ошондуктан, университетте психолог же

кураторлор студенттер менен мезгил-мезгили менен онлайн жолугушууларды уюштуруп, окуудагы кыйынчылыктарды кантип жеңүү, убакытты туура бөлүштүрүү боюнча кеңештерди берет. Студенттер арасында онлайн коомчулукту калыптандыруу үчүн виртуалдык клубдар же кызыкчылык боюнча топтор түзүлөт.

- **Техникалык консультация:** Эгер студент техникалык маселелерди чече албай кыйналса (маселен, порталдан кандайдыр бир функцияны колдоно албай жатса), техникалык колдоо бөлүмүнөн тышкары, атайын даярдалган нускама-видеолор ж.б. документтер студенттерге жардамга даяр болот. Бул материалдар порталдын колдонуучу бөлүмүндө жайгаштырылат.

VI. Билим берүүнүн сапатын камсыздоо жана академиялык адилеттүүлүк

6.1. Сапатты камсыздоо боюнча жалпы принциптер: Университет онлайн билим берүү кызматтарын салттуу окууга барабар сапатта көрсөтүүнү негизги принцип катары карманат. Билим берүүнүн сапатын камсыздоо көп баскычтуу механизмдерди өзүнө камтыйт: окуу процессине чейин программаларды пландоо жана экспертизалоо, окуу учурунда мониторинг жүргүзүү жана окуу бүткөндөн кийин баалоо жана үзгүлтүксүз жакшыртуу. Онлайн программа үзгүлтүксүз түрдө ички жана тышкы баалоодон өтүп турат.

6.2. Мониторинг жана аналитика: Онлайн билим берүү процессинин жүрүшү жана натыйжалуулугу үзгүлтүксүз мониторингге алынат. Университеттин билим берүү порталы студенттердин жана окутуучулардын бардык иш-аракеттеринин санариптик изин автоматтык түрдө жазып турат. Аталган санариптик издер (логдор) негизинде төмөнкү көрсөткүчтөр көзөмөлдөнөт:

- Студенттин окуу материалдарын карап чыгуу активдүүлүгү (мисалы, видео лекцияларды көргөн убактысы, материалдарды ачып окуган аракети ж.б.).

- Тапшырмаларды аткаруу көрсөткүчтөрү жана мөөнөттөрү (кайсы тапшырманы качан тапшырган, канча упай алган).

- Ар бир предмет боюнча катышуу (синхрондук сабактарга катышкан/катышпаганы) жана жетишүү динамикасы.

- Порталдын техникалык колдопулуу статистикасы (система канчалык жүктөлгөн, кечигүү, үзгүлтүк болгон учурлар).

Жогорудагы маалыматтарды атайын жооптуу бөлүм же программалык аналитикалык куралдар талдап, окуу процессинин натыйжалуулугу боюнча отчетторду түзүп турушат. Мониторингдин жыйынтыгы боюнча зарыл болсо, окуу процессин жакшыртуу чаралары көрүлөт (мисалы, кайсы бир модульду студенттер начар өздөштүрүп жатса, ал модульдун материалын кайра карап чыгуу, кошумча сабак уюштуруу өндүү).

6.3. Академиялык адилеттүүлүк (чынчылдык) принциби: Онлайн окуу процессинде академиялык чынчылдыкты сактоо өзгөчө көзөмөлдөнөт. Студенттердин жазуу түрүндө аткарган бардык түрдөгү иштерине (курстук иштер, рефераттар, долбоорлор ж.б.) плагиатка каршы текшерүү жүргүзүлүшү мүмкүн. Университет атайын антиплагиат программаларын колдонуу менен, тапшырылган иштердин мазмунун мурдагы иштелмелерге окшоштугун анализдейт. Эгерде көчүрүп алуу, плагиат фактысы аныкталса, анда тиешелүү ички тартипке ылайык чара колдонулат (эскертүү, ошол ишке нөл коюу же керек болсо дисциплинардык жаза колдонуу). Ошол эле учурда студенттерге академиялык чынчылдык негиздери

жөнүндө алдын ала түшүндүрүү иштери жүргүзүлөт: ар бир предметтин башында окутуучу өзүнүн силлабусунда академиялык этика боюнча талаптарды айтып өтөт, өз алдынча жазуу жана шилтеме берүү эрежелерин түшүндүрөт. Аралык жана соңку көзөмөлдүн калыстыгы: Онлайн тесттер жана экзамендер прокторингдин көзөмөлү алдында өтөөрү жогоруда айтылды, бул да академиялык адилеттүүлүктү камсыздоонун бир механизми болуп саналат.

6.4.Сапатка тышкы жана ички баа берүү: Университеттин онлайн программалары мыйзам талаптарына ылайык мамлекеттик аттестациядан жана аккредитациядан өтөт (төмөндө өзүнчө каралган). Мындан тышкары, университет ичинде билим берүүнүн сапатын камсыздоочу Билим берүүнүн сапаты, аккредитация жана лицензиялоо бөлүмү иштейт. Бул түзүм окуу материалдарынын сапатын, окутуу методикасынын натыйжалуулугун жана студенттердин канааттануу деңгээлин баалап турат. Ар бир семестрдин аягында же жыл сайын университеттин ички сапат мониторинги жүргүзүлүп, анын натыйжалары жетекчиликке жана профессордук-окутуучулук курамга жеткирилет. Ал натыйжаларга ылайык, кийинки окуу жылына пландар түзүлүп, кемчиликтер болсо жоюлат. Ички аудит: Зарыл учурда университет онлайн курстардын ички аудитин уюштурат – анда бир кафедранын окутуучулары экинчи кафедранын онлайн сабактарына көз салуу жүргүзүп, кесиптештерине методикалык сунуштарын беришет. Мындай практика окутуунун сапатын жогорулатууга өбөлгө түзөт.

6.5.Студенттик пикир жапа байланышты керектөө: Билим берүүнүн сапатын жакшыртууда студенттердин пикирин эске алуу маанилүү. Университет ар бир семестрдин аягында онлайн билим алып жаткан студенттер арасында жашыруун сурамжылоо (анкетирование) жүргүзөт. Анда негизги төрт багыт бааланат:

- Окуу мазмуну жана программалар: Окуу программаларынын жана курстардын мазмуну студенттердин күтүүлөрүнө, эмнени үйрөнүшү керек болсо ошого канчалык дал келери, контенттин актуалдуулугу жана пайдалуулугу.

- Окутуучулардын иши: Окутуучулардын онлайн режимдеги окутуу чеберчилиги, материалды түшүндүрүү сапаты, байланышка чыгуу жеткиликтүүлүгү жана өз убагында баалоосу сыяктуу аспектилери.

- Порталдын жана технологиялардын иштөө сапаты: Билим берүү порталынан жана колдонулган башка онлайн инструменттерден студенттер канааттанган-канаттанбаганы, техникалык мүчүлүштүктөр же тоскоолдуктар жөнүндөгү пикирлери.

- Жалпы канааттануу жана сунуштар: Студенттер онлайн окуунун жалпы жүрүшүнө канааттануу деңгээлин билдиришет жана кандай жакшыртуулар керек экенин (эгер болсо) сунушташат.

Сурамжылоонун жыйынтыгы аналитикалык түрдө чыгарылып, университеттин жетекчилиги жана тиешелүү кафедралар менен бөлүшүлөт. Студенттер тарабынан айтылган негиздүү сунуштар кийинки циклда ишке ашырууга аракет кылынат. Мисалы, эгер бир курстун материалдары жетишсиз деп көпчүлүк көрсөтсө, ал курс кайра иштелип чыгат; же болбосо порталдын айрым функцияларын жакшыртуу талабы болсо, санариптик инновациялар бөлүмү тиешелүү иштерди жасайт. Бул циклдик байланыш билим берүүнүн сапатын тынымсыз жогорулатып турууга мүмкүндүк берет.

6.6.Документтештирүү жана отчеттуулук: Онлайн билим берүүнүн жүрүшү жана сапаты боюнча бардык негизги маалыматтар документ түрүндө бекитилип турат. Окуу топторунун электрондук журналдары, экзамендик ведомосттор, плагиат текшерүүсүнүн отчеттору, прокторинг жазуулары белгиленген мөөнөткө чейин сакталат. Университеттин Окуу бөлүмү жана Ички көзөмөл кызматы белгиленген тартипте кварталдык же жылдык отчетторду даярдап, аларда онлайн программалардын жетишкендиктери жана көйгөйлөрү чагылдырылат. Бул отчеттор университеттин окумуштуу кеңешине же тиешелүү комитеттерине сунушталып, талкууланат. Натыйжада, расмий түрдө сапатты камсыздоо чаралары протоколдук түрдө бекемделет.

VII. Лицензиялоо жана аккредитациялоо

7.1.Лицензия алуу талабы: Университет онлайн окутуу методун колдонуу менен кесиптик билим берүү программаларын ишке ашыруу укугуна ээ болушу үчүн Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте мамлекеттик лицензия алууга тийиш. Лицензиялоо учурунда ушул жобо менен каралган онлайн окутуунун өзгөчө талаптары да эске алынат. Университеттин учурдагы лицензиясында оңлайн (дистанттык) билим берүү кызматы көрсөтүлгөн болсо, ошол лицензиянын алкагында иш жүргүзүлөт; эгер жок болсо, мыйзамда каралган тартипте тиешелүү өзгөртүүлөр киргизилет же кошумча лицензия алынат.

7.2.Аккредитациялоо жана диплом берүүгө укук: Онлайн билим берүү программалары мыйзам боюнча белгиленген аккредитациялоо процедураларынан өткөрүлөт. Университет мамлекеттик аттестациядан жана аккредитациядан ийгиликтүү өткөндөн кийин гана бүтүрүүчүлөргө мамлекеттик үлгүдөгү дипломдорду жана тиешелүү квалификацияларды ыйгарууга укук алат. Башкача айтканда, онлайн программаны бүткөн студенттердин дипломдору жалпы таанылышы үчүн ошол программа же университет өзү аккредитациядан өткөн болушу зарыл. Аккредитациядан өтпөгөн программадан чыгарылган сертификат же күбөлүктөр мамлекеттик дипломго барабар болбойт. Аккредитация процессинде онлайн өзгөчөлүктөр: Аккредитациялоочу органдар (Билим берүү сапатын камсыздоо агенттиктери) университеттин онлайн программаларын баалоодо ушул долбоор боюнча атайын талаптардын сакталышын да текшерипшет. Мисалы, окутуунун асинхрондук/синхрондук катышынын талапка ылайыктуулугу, окутуучулардын санариптик компетенциялары, платформанын мүмкүндүктөрү, студенттерди колдоо механизмдери сындруу көрсөткүчтөргө көңүл бурулат. Университет аккредитациядап өтүү учурунда тиешелүү өздүк отчетунда онлайн программалардын өзгөчөлүктөрүн жана жетишкендиктерин кеңири сүрөттөп берүүгө милдеттенет.

7.3.Лицензиялоо жана аккредитациялоо тартиби: Онлайн билим берүү ишмердүүлүгүн жүргүзүүгө уруксат берүүчү лицензиялоону жана институционалдык/программалык аккредитациялоону өткөрүү тартиби Кыргыз Республикасынын билим берүү жана лицензиялоо чөйрөсүндөгү мыйзамдарында белгиленген жоболорго ылайык жүзөгө ашырылат. Университет тиешелүү мамлекеттик органдардын ушул багыттагы бардык талап-милдеттерин аткарат жана белгиленген мөөнөт сайын аккредитациядан өтүп турат. Аккредитациянын колдонуу мөөнөтү аяктоого жакындаганда университет алдын ала документтерди даярдап, узартуу же кайра өтүү процессин кечиктирбестен баштайт. Эгерде онлайн

программалардын кеңейиши (жаңы адистиктердин кошулушу) болсо, алар үчүн да кошумча лицензиялык уруксат талап кылынса, өз убагында тиешелүү өтүнүч берилет.

7.4.Контролдоо жана отчеттуулук: Кыргыз Республикасынын билим берүү жөнүндөгү ыйгарым укуктуу органдары (Билим берүү жана илим министрлиги же башка көзөмөл органдары) тарабынан университеттин онлайн билим берүү ишин лицензиялык шарттарга жана аккредитациялык талаптарга ылайык жүргүзүп жатышы көзөмөлдөнөт. Университет мындай контролдоолордо керектүү маалыматтарды жана отчетторду сунуш кылат. Министрлер Кабинетинин № 77 токтому менен бекитилген типтүү жобонун аткарылышын камсыз кылуу да ушул контролдоонун предмети болот. Университет онлайн билим берүүнүн абалы боюнча суроо-талап келсе, расмий түрдө маалымат берип турат. Лицензиялоо жана аккредитациялоо жаатындагы учурдагы статусу (кайсы программалар аккредитациядан өткөн, канча жылга өткөн ж.б.) боюнча маалымат университеттин расмий сайтына да жайгаштырылат.

VIII. Университетте онлайн билим берүүнү башкаруу

8.1.Башкаруу түзүмү: Университеттеги онлайн билим берүү ишмердүүлүгүн башкаруу жалпы университеттин башкаруу түзүмүнө интеграцияланган. Башкаруу Кыргыз Республикасынын билим берүү жаатындагы мыйзамдарына, университеттин уставына жана ушул жобонун ченемдерине ылайык жүзөгө ашырылат. Университеттин жетекчилиги (ректор жана проректорлор) онлайн программалардын ишке ашырылышына жалпы жоопкерчиликтүү. Окуу иштери боюнча проректор онлайн жана салттуу окуу процесстерин координациялайт, ал эми түздөн-түз онлайн билим берүүнү алып барган бөлүмдөрдүн жетекчилери күнүмдүк уюштуруучулук маселелерди чечет.

8.2.Ички ченемдик документтер: Онлайн билим берүүнү натыйжалуу башкаруу үчүн университетте зарыл ички жоболор жана эрежелер пакети иштелип чыгат. Мисалы, "Онлайн курсунун силлабусун даярдоо тартиби", "Онлайн экзамендерди өткөрүү процедурасы", "Прокторинг колдонуу эрежелери" деген сыяктуу конкреттүү нускоолор иштелет. Бул документтер университеттин Окумуштуу кеңешинде бекитилип, бардык катышуучуларга жеткирилет. Методикалык кеңеш онлайн билим берүү боюнча методикалык сунуштарды иштеп чыгуу жана окуу материалдарын кароо милдетин аткарат. Ошондой эле Университетте санариптик инновациялар бөлүмү жана Билим берүүнүн сапаты, аккредитация жана лицензиялоо бөлүмү онлайн билим берүүгө байланыштуу маселелерде өз ара тыгыз кызматташып, биргелешип башкаруу принциптерин ишке ашырат.

8.3.Биргелешип башкаруу жана катышуучулардын өкүлчүлүгү: Университетте билим берүү процесси боюнча чечимдерди кабыл алууда профессордук-окутуучулук жамааттын жана студенттик өз алдынча башкаруу органдарынын (студенттик кеңеш) катышуусу камсыздалат. Онлайн билим берүү маселелери тиешелүү кеңешмелерде талкууланганда, онлайн программалардын окутуучулары жана студенттик өкүлдөрүнүн ой-пикирлери да эске алынат. Мисалы, Университеттин окумуштуу кеңешинин же методикалык кеңешинин курамында онлайн билим берүү боюнча жумушчу тон болсо, ага студенттерден жана окутуучулардан өкүлдөр кириши мүмкүн. Бул биргелешип башкаруу

механизмдери онлайн билим берүүнүн сапатын жогорулатууда жана туура чечимдерди кабыл алууда чоң роль ойнойт.

8.4. Башкаруу чечимдеринин аткарылышын көзөмөлдөө: Университеттин жетекчилиги кабыл алган чечимдердин онлайн билим берүү тармагында өз убагында жана так аткарылышы көзөмөлдөнөт. Ректордун буйруктары, окуу бөлүмүнүн көрсөтмөлөрү онлайн программаларга тиешелүү болсо, аларды аткаруу үчүн жооптуу адамдар дайындалат жана белгилүү мөөнөттөр коюлат. Мисалы, "февраль айына чейин бардык онлайн курстар боюнча видеолекциялар базасын жаңылоо" тапшырмасы берилсе, анын аткарылышы боюнча отчет тиешелүү проректорго тапшырылат. Министрлер Кабинетинин чечимдерин аткаруу жана бул Жобонун талаптарын сактоо боюнча көзөмөл Президенттин администрациясынын билим берүү бөлүмүнө да маалымдалып турушу мүмкүн (Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2025-жылдын 17-февралындагы № 77 токтомунда көрсөтүлгөндөй). Демек, университет ички гана эмес, тышкы көзөмөл механизминин алдында да жоопкер экенин эске алат жана онлайн билим берүү багытындагы ишмердүүлүгүн дайыма отчеттуу кылып алып барат.

IX. Каржылоо жана материалдык-техникалык база

9.1. Каржылоо булактары: Университеттин онлайн билим берүү ишмердүүлүгүн каржылоо мыйзам чегинде каралган бир нече булактар эсебинен жүргүзүлүшү мүмкүн. Аларды негизгилери төмөнкүлөр:

9.2. Кыргыз Республикасынын республикалык жана жергиликтүү бюджеттеринин каражаттары (мамлекеттик билим берүү заказын аткаруунун алкагында бөлүнгөн финансы).

9.3. Университетти негиздөөчүнүн (учредитель) каражаттары, ошондой эле жеке жана юридикалык жактардын ыктыярдуу кайрылым (демөөрчүлүк) түрүндө берген каражаттары; чет мамлекеттердин же эл аралык уюмдардын гранттык жана техникалык көмөк каражаттары.

9.4. Университеттин өзүнүн каражаттары – мыйзамдарга каршы келбеген акы төлөнүүчү билим берүү кызматтарынан жана башка чарбалык иш-аракеттеринен түшкөн кирешелер. Мисалы, онлайн курстарды сырт жактарга сатуу, квалификацияны жогорулатуу боюнча төлөмдүү тренингдерди уюштуруу, консалтингдик кызматтарды көрсөтүү аркылуу түшкөн акча каражаттары.

9.5. Депозиттик эсептерден түшкөн пайыздык кирешелер (эгер университеттин каражаты атайын банктык депозиттик эсептерде сакталып жатса, андан алынуучу пайыздар).

9.6. Банктык кредиттер жана гранттар (онлайн билим берүү инфраструктурасын жакшыртууга багытталган атайын насыялар же кайтарымсыз гранттар).

9.7. Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына каршы келбеген башка булактар.

Онлайн билим берүү багытындагы атайын иш-чараларды (мисалы, жаңы платформа сатып алуу, сервердик жабдууларды алуу, окутуучуларды окутуу) каржылоодо университет жогорудагы булактарды ылайыктуу айкалыштырып колдонот. Финансылонун ачыктыгы жана максатка ылайыктуулугу камсыздалып, ички аудит тарабынан көзөмөлдөнөт.

9.8.Материалдык-техникалык база: Онлайн билим берүү үчүн зарыл болгон материалдык базага ээ болуу университеттин милдети болуп саналат. Атап айтканда:

- Сервердик жайлар жана жабдуулар: Университеттин каржылоосу эсебинен билим берүү порталы жайгашкан серверлер, маалымат сактоочу түзүлүштөр, жогорку ылдамдыктагы интернет каналдары, резервдик кубат булактары (UPS) менен жабдылган сервердик бөлмө камсыздалган. Бул жабдууларды колдонуу жана мезгил-мезгили менен жаңыртып туруу үчүн атайын бюджет каралат.

- Компьютердик класстар: Университетте онлайн программалар боюнча консультация же экзамендер күндүзгү формада өткөрүлүшү зарыл болгон учурлар үчүн заманбап компьютерлер жана камералар менен жабдылган аудиториялар бар. Студенттер келип онлайн режимде экзамен тапшырууга же практикалык иш жасоого бул жабдууларды пайдалана алышат (айрыкча, жеке компютери жок же жетишсиз болгон студенттер үчүн колдоо иретинде).

- Программалык камсыздоо жана лицензиялар: Жогоруда айтылгандай, Университет керектүү программаларды сатып алууга же жазылууга каражат жумшайт (мисалы, видеоконференциялык системаларга корпоративдик жазылуу, плагиат текшерүүчү сервистерге жазылуу, виртуалдык лабораториялар үчүн лицензиялык кирүү укуктары).

- Контент даярдоо студиясы: Университеттин мүмкүнчүлүгүнө жараша, видео сабактарды сапаттуу жаздыруу үчүн атайын кичи студия түзүлүшү мүмкүн (жакшы камера, микрофон, жарык жабдуулары менен). Бул да каржылоону талап кылат жана Университет аны жабдууга инвестиция кылат.

9.9.Каржылык иштердин жүргүзүлүшү: Онлайн билим берүү боюнча төлөмдөрдү топтоо жана сарптоолорду жүргүзүү тартиби жалпы университеттин каржылык тартибине баш ийет. Студенттердин контракттык окуу төлөмдөрү, эгер онлайн программалар үчүн өзүнчө белгиленсе, тиешелүү эсеп-чотторго түшөт жана бухгалтерия тарабынан катталат. Университет Кыргыз Республикасынын банк мыйзамдарына ылайык улуттук жана чет элдик валютада банк эсептерин ача алат; онлайн билим берүү кызматтарын корсөтүүдөн түшкөн каражаттарды ошол эсептер аркылуу кабыл алып, керектүү чыгымдарды жүргүзөт. Зарыл болсо, эл аралык гранттар үчүн чет элдик валютадагы атайын эсептерди пайдалануу укугуна ээ. Төлөмдөрдүн өлчөмүн аныктоо: Онлайн билим берүү кызматтары (контракттык негиздеги окуу) үчүн төлөмдүн өлчөмү Кыргыз Республикасынын билим берүү чөйрөсүндөгү мыйзамдарын эске алуу менен Университеттин жетекчилиги тарабынан белгиленет жана бекитилет. Контракт акылары жыл сайын инфляция деңгээлин же кошумча чыгымдарды эске алуу менен кайра каралып, университеттин Байкоочу кеңеши же ректордун буйругу менен бекитилет. Төлөм акысы жана төлөө тартиби жөнүндө маалымат абитуриенттер үчүн алдын ала ачык жарыяланат.

9.10.Каржылык көзөмөл жана отчеттуулук: Онлайн билим берүүгө жумшалган каржылар жана андан түшкөн кирешелер боюнча Университет ички жана тышкы аудитке отчет берет. Университеттин каржы бөлүмү жылдык бюджеттик планда онлайн билим берүү үчүн өзүнчө берене караштырат, анда порталдын тейлөө чыгымдары, контент даярдоого гонорарлар, техникалык

колдоого кызмат акылар ж.б. так көрсөтүлөт. Каржы жылынын аягында ошол статья боюнча сарптоолор жөнүндө отчет даярдалат.

Х. Эл аралык кызматташтык

10.1.Түз байланыштарды түзүү укугу: Университет онлайн билим берүү боюнча ишмердүүлүгүн өркүндөтүү максатында чет өлкөлүк жана эл аралык уюмдар, мекемелер менен түздөн-түз кызматташууга укуктуу. Тактап айтканда, Университет башка мамлекеттердеги жогорку окуу жайлары менен жана эл аралык билим берүү платформалары менен өнөктөштүк мамилелерди түзө алат. Бул кызматташтык келишимдик негизде жүзөгө ашырылып, төмөнкүдөй тармактарды камтышы мүмкүн:

- Студенттерди жана окутуучуларды алмашуу: Онлайн форматында биргелешкен курстарды сунуштоо аркылуу башка университеттердин студенттерин кабыл алуу же биздин студенттерди алардыкына каттоо. Мисалы, белгилүү бир онлайн курстарды өз-ара таануу.

- Университетке чет өлкөлүк жана эл аралык уюмдар, мекемелер, жогорку окуу жайларынын окумуштууларын (кызматкерлерин) онлайн форматында белгилүү ставка менен жумушка алса болот. Ошондой эле университеттин окумуштуулары да чет өлкөлүк жана эл аралык уюмдарга, мекемелерге, жогорку окуу жайларына онлайн форматында белгилүү ставка менен жумушка орношо болот

- Биргелешкен онлайн программалар: Эл аралык өнөктөш университеттер менен консорциум түзүп, биргелешкен онлайн программаларды иштеп чыгуу жана сунуштоо. Мындай программада ар кайсы өлкөдөн окутуучулар сабак берип, бүтүрүүчүлөр кош дипломго ээ болушу мүмкүн.

- МАОК тармагына кошулуу: Университет дүйнөлүк ири массалык онлайн курстар платформалары менен иштешип, өзү даярдаган айрым онлайн курстарды ал жакка жайгаштыра алат же тескерисинче, алдыңкы чет элдик университеттердин акысыз курстарын өзүнүн окуу жараянына интеграциялай алат.

- Тажрыйба алмашуу: Онлайн билим берүү боюнча эл аралык конференцияларга, семинарларга активдүү катышуу; чет өлкөлүк мекемелердин мыкты тажрыйбаларын үйрөнүп, аны жергиликтүү шартка ылайыкташтыруу. Ошондой эле өзүнүн жетишкен тажрыйбасын башка өлкөлөргө жайылтуу.

- Гранттар жана долбоорлор: Эл аралык уюмдардын (ЮНЕСКО, Дүйнөлүк Банк, ЕБ ж.б.) билим берүүнү санариптештирүү багытындагы гранттык программаларына катышып, долбоорлорго грант утуп алуу жана аны ишке ашыруу үчүн чет элдик өнөктөштөр менен бирге иш жүргүзүү.

10.2.Чет өлкөлүк студенттер үчүн мүмкүнчүлүктөр: Университеттин онлайн программалары чет өлкөлүк жарандар үчүн да ачык болушу мүмкүн. Бул үчүн тиешелүү англис тилдүү же башка тилдик версиядагы окуу материалдарын даярдоо жана сунуштоо каралышы ыктымал. Университет эл аралык студенттерди онлайн окутууну колго алып, алардын окууга кабыл алуу, төлөм төлөө, академиялык шарттары жөнүндө өзүнчө жол-жоболорду иштеп чыгат. Бул дагы эл аралык кызматташуунун бир көрүнүшү катары каралат жана Университеттин дүйнөлүк билим берүү мейкиндигиндеги аброюн көтөрөт.

10.3.Мыйзамдын сакталышы: Эл аралык кызматташтык Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына жана эрежелерине ылайык жүргүзүлөт. Чет

өлкөлүк мекемелер менен түзүлгөн келишимдер Улуттук мыйзам талаптарына каршы келбеши зарыл жана керек учурда тиешелүү мамлекеттик органдардын макулдугу менен ишке ашырылат. Университет академиялык эркиндик принцибин карманып, бирок эл аралык иш-аракеттеринде өлкөнүн билим берүү стандартына шек келтирбөө принцибин эске алат.

10.4.Документтештирүү: Эл аралык кызматташтык боюнча түзүлгөн бардык келишимдер, меморандумдар жана долбоордук сунуштар университеттин юридикалык бөлүмү аркылуу экспертизадан өткөрүлүп, расмий каттоого алынат. Ошондой эле, эл аралык кызматташуунун жыйынтыктары (канча студент алмашылды, канча грант утулду, кандай курстар алынды) жыл сайынгы отчеттордо чагылдырылат. Министрликке же тиешелүү органга бул багытта да маалымкат берилүүсү мүмкүн.

XI. Корутунду

11.1.Колдонуу жана өзгөртүүлөр: Ушул жобонун талаптары Университеттин бардык түзүмдүк бөлүмдөрү жана кызмат адамдары үчүн милдеттүү болуп саналат. Университеттин онлайн билим берүү чөйрөсүндөгү иши дайыма ушул жобого шайкеш жүргүзүлүшү керек. Эгер Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында же мамлекеттик билим берүү саясатында өзгөртүүлөр болуп, алар онлайн билим берүү эрежелерине таасир тийгизсе, анда бул жобого тиешелүү өзгөртүүлөр жана толуктоолор киргизилет. Жобого өзгөртүүлөр Университеттин окумуштуу кеңешинин чечими жана ректордун буйругу менен бекитилет.

11.2.Жоопкерчилик: Ушул жобонун аткарылышын контролдоо Университеттин жетекчилигине (окуу иштери боюнча проректорго жана тиешелүү түзүмдөрдүн жетекчилерине) жүктөлөт.

11.3.Жыйынтык: Ош технологиялык университетинин онлайн билим берүү боюнча бул жобосу Университетте заман талабына ылайык сапаттуу жана натыйжалуу онлайн окуу процессин уюштурууга негиз түзөт. Жободо белгиленген нормалардын толук аткарылышы менен Университеттин онлайн билим берүү кызматтарынын сапаты камсыз болуп, студенттерге ыңгайлуу шарттар түзүлөт жана Кыргыз Республикасындагы санариптик билим берүү мейкиндигинин өнүгүүсүнө салым кошулат.